

Ključna stališča v zvezi s projektom 6. bloka Termoelektrarne Šoštanj, poslana Evropski banki za obnovo in razvoj (EBRD) 15. februarja 2010 v okviru bankine javne obravnave poročila o vplivih na okolje

15. februarja 2010 so tri nevladne organizacije, ki delujejo na področjih trajnostnega razvoja in varstva okolja (Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, Focus društvo za sonaraven razvoj in Slovenski E-Forum) poslale svoja stališča v okviru javne obravnave EBRD o poročilu o vplivih na okolje TEŠ Evropski banki za obnovo in razvoj. Glede na spodaj navedene in druge argumente so vse tri nevladne organizacije pozvale EBRD, da zaprosenega posojila ne odobri za takšen projekt, kot je predstavljen v postopku zdaj.

Ključna stališča in argumenti organizacij¹:

1. Neskladnost s podnebnimi cilji

- Načrtovana prenova TEŠ ni skladna s srednjeročnimi in dolgoročnimi cilji zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov iz Deklaracije o aktivni vlogi Slovenije pri politiki do podnebnih sprememb, ki jo je Državni zbor sprejel novembra 2009. Podnebno-energetski paket EU postavlja cilj zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov za 20-30 % do leta 2020, do leta 2050 pa morajo razvite države, vključno s Slovenijo, zmanjšati izpuste za vsaj 80 %.
- V Sloveniji sta v procesu priprave podnebni zakon in strategija in smiselno bi bilo, da se projekt podredi zastavljenim nacionalnim ciljem.

2. Odsotnost alternativnih rešitev

- Evropska direktiva o presoji vplivov na okolje (Directive 97/11/EC) v 5. členu zahteva, da mora investitor v projekt vključiti vsaj oris ključnih alternativnih rešitev in razloge za izbor predlagane rešitve. Poročilo vplivov na okolje za TEŠ 6 alternativnih rešitev sploh ne obravnava.
- V postopku priprave je novi Nacionalni energetski program. Vnaprejšnja odločitev za izgradnjo 6. bloka TEŠ zaradi svoje velikosti pomeni omejevanje izbire za alternativne energetske scenarije v Sloveniji.

¹ Stališča se nanašajo na uradno objavljene dokumente o projektu TEŠ 6 na spletnih straneh EBRD <http://www.ebrd.com/projects/eias/40417.htm> in TEŠ <http://www.te-sostanj.si/default.asp?id=192>

3. Ekonomika in viri financiranja

- Ob prvotni najavi projekta v resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih je bilo predvideno financiranje za projekt iz lastnih sredstev elektrogospodarstva oz. zasebnih virov. Zdajšnja finančna konstrukcija kaže, da bo glavnina virov iz posojil iz bank, ki temeljijo na javnih financah, in za katera jamči država.
- Zaradi trgovanja z izpusti CO2 postaja ogljik nova valuta in tudi ekonomska postavka. Obstaja velika negotovost o ceni ogljika v prihodnje, kar lahko pomeni veliko finančno tveganje za naložbo.

4. Netransparentnost procesa

- Vključevanje nevladnih organizacij ni potekalo v skladu z Načrtom o vključevanju deležnikov², saj nevladne organizacije, ki delujejo na nacionalni ravni sploh niso bile obveščene ali vabljene v postopke javnih obravnav na nobeni stopnji procesa (predvsem celovita presoja vplivov na okolje leta 2007 in presoja vplivo na okolje 2008-9).
- Podatki o izpustih CO2 so v različnih dokumentih zelo različni: v prilogi 6 Poročila o vplivih na okolje³ je npr. navedeno, da bodo izpusti leta 2015 (po izgradnji bloka 6) 4.486 kt/leto, torej celo nekoliko višji v primerjavi s 4.423 kt leta 2008 - TEŠ pa je na ARSO za leto 2008 poročal izpuste 4.798 kt CO2 in za toliko tudi deponiral emisijskih kuponov⁴. V Netehničnem povzetku⁵ je zapisano: "Ocena emisij po letu 2015 bo na ravni okoli 4 mio ton". Povsod pa je izrazito poudarjeno zmanjšanje specifičnih emisij CO2 (emisija na enoto proizvedene električne energije).
- V zadnjem mesecu so se v tisku pojavila ugibanja o koruptivnosti posla, ki je v treh letih za 100% presegel prvotno oceno vrednosti naložbe (iz 600 mio EUR leta 2006 na 1,2 mio EUR leta 2009). Primer preiskuje protikorupcijska komisija.
- V zadnjem mesecu je TEŠ v komunikaciji z javnostjo predstavil nov scenarij dinamike zapiranja osboječih blokov termoelektrarne, vendar le-ti niso podkrepjeni z uradnimi dokumenti in odločitvami, kar v proces vnaša veliko zmedo, razen tega pa tudi vpliva na ekonomsko sliko projekta in izpuste.

Posamezna pisma so objavljena na spletni straneh:

- Focus društvo za sonaraven razvoj, www.focus.si, kontakt: Lidija Živčič, <lidija@focus.si>
- Slovenski E-Forum, www.se-f.si, kontakt: Mihael Tomšič, <mihael.tomsic@siol.net>
- Umanotera, www.umanotera.org, kontakt: Vida Ogorelec Wagner, <vida@umanotera.org>

Ljubljana, 16. februar 2010

² http://www.te-sostanj.si/filelib/ebrd/sep_final_slo.pdf

³ <http://www.te-sostanj.si/filelib/ebrd/pvo.pdf> (str 529)

⁴

<http://rte.arso.gov.si/CommonCode/Modules/Poro%C4%8Dilo%20o%20izpolnitvi%20obveznosti%20za%20leto%202008.pdf>

⁵ http://www.te-sostanj.si/filelib/ebrd/nts_final_slo.pdf